

107251

R e f e r a t

av

r. Gulbrand Lundes foredrag i Ingeniørsalen torsdag den 15. februar 1934.

FRIHET, LIKHET, BRODERSKAP.

Norske kvinner og menn,

Frihet, likhet, broderskap. Det var den franske revolusjons slagord. Det var de menneskerettigheter som skulde prege det nye Frankrig og det nye Europa. Men hvordan er det gaatt? Der er vel neppe noget slagord som er blitt mere misbrukt enn nettop dette. Den edle parole blev snart glemt, og vi ser hvorledes de herskende skynte sig aa finne en passende forklaring paa betydningen av disse tre ord. De gamle slagord fikk en slags dobbeltbetydning som man bekvemt kunde forandre eftersom det passet til ens egen fordel eller ikke. Vi skal se litt paa hvorledes denne utvikling av begrepene er foregaatt i de saakalte borgerlige samfund.

Friheten. Hvor er det blitt av friheten i Norge idag? Den frihet som alltid har særpreget den norske mann og vært hans dyreste eie, den frihet som vi ogsaa utadtil fikk i 1814. Har vi vernet om friheten i vaart samfund? Har vi frihet i vaart samfund idag? Jeg mener nei. Vi er saa langt fra friheten som vi nogengang har vært. Og dette kommer nettop av at de til enhver tid herskende har lagt den betydning i ordet som passet for deres egen interesse.

Saaledes ser vi hvorledes den liberalistiske kapitalisme blomstret op i ly av frihetsidealet. En fransk politiker uttalte engang som liberalismens slagord: "Berik eder", og dette ord blev virkelig et motto saavel for den enkelte som for staten. Jo bedre det gaar den enkelte i staten, desto bedre gaar det ogsaa den hele stat. Jo mer den enkelte kan berike sig selv, jo bedre gaar det ogsaa de andre. Dette vilde vært riktig dersom

- 2 -

Staten sørget for at denne rikdom ogsaa kom de andre tilgode, altsaa hele samfundet tilgode. Men det motsatte har vært tilfelle. Loven om kreftenes frie spill blev hevet op til et slags moralsk og økonomisk evangelium. Staten skulde direkte understøtte dem som søkte aa skaffe sig rikdom. For de var jo ogsaa gode skatteobjekter. Hvorvidt dette har vist sig aa holde stik vil jeg ikke gaa nærmere inn paa her.

Men medaljen hadde ogsaa en bakside. Kreftenes frie spill førte i virkeligheten til kapitalismens utvikling i en slik form at kapitalen faktisk er blitt en makt, ikke bare i staten men ogsaa over menneskene. Pengene som oprindelig var et byttmiddel er blitt en makt i sig selv. Pengene er blitt et middel til de brutaleste misbruk av menneskenes frihet og rettigheter. Darwins utviklingsteori, efter hvilken alt liv befinner sig i en stadig kamp, slik at de best egnede former overlever de andre og fortsetter utviklingen, passet glimrende for liberalismen. "Den dyktigste" skulde seire. Kreftenes frie spill blir altsaa en hensynsløs kamp om rikdom og makt paa de andres bekostning. Den dyktigste hadde retten, den som mest hensynsløst kunde slaa tilside sine konkurrenter og arbeide sig fremover en erlatende nød og slendighet i sitt forspor. Og staten har direkte beskyttet dette system. Der maatte være aapen vei for den dyktigste, og det betød ikke den som kunde utrette mest til beste for sitt folk, men den som kunde skaffe sig selv mest mulig personlig fordel.

Jeg taler nu bare om de helt lovlige utslag av denne herskesyke og pengegriskhet. Men denne fordervelige materialistiske aand, som staten har satt i høisetet, gir ogsaa anledning til alle mulige slags misbruk, like fra den rene svindel gjennom alle de forskjellige former av korrupsjon - til de smaa tillatte handlinger som ligger paa grensen av det som er moralsk forsvarlig. Underslag og bedragerier hører til dagens orden baade i stat og kommune og i de private bedrifter. Korrupsjon og byttepolitikk er ikke bare et hyppig forekommende fenomen idag, men det er blitt regelen i all politikk. I siste instans kan alle disse fenomener i vaart samfund

føres tilbake til misbruk av frihetsideen. Frihet skal ikke være frihet til å berike sig på de andre samfunnsborgeres bekostning. Friheten i vårt samfund idag er blitt en ansvarsløs frihet, og frihet uten ansvar fører til kaos. Vi befinner oss ikke så langt fra kaos i Norge idag. Kreftenes frie spill er istedenfor blitt de onde krefters hensynsløse kamp mot det gode og moralske i vårt samfund. All moral og menneskekjærlighet trampes under føtter, i frihetens navn.

Vi ser ogsaa hvordan det lovpriste krefternes frie spill kan føre til ødeleggelse av hele næringer f.eks. i vaar eksport. Usolidariske individer kaster sig inn på oparbeidede markeder som de ødelegger med dumping og mindreverdige varer. Det er nok her å nevne vaar ferskfiskeksport til Italia. Her har krefternes frie spill faatt lov til å ødelegge det hele. Jeg vil ogsaa peke på hvorledes den norske hermetikkindustri selv har forlangt og faatt en lov om eksportcentral for brislingsardiner som skal virke som en regulator og hindre usolidariske individers dumping på markedene. Dette viser best hvorledes det liberalkapitalistiske system i sin nuværende form allerede er dømt og at utviklingen allerede er gaatt forbi det ogsaa i vaart land.

Men la oss videre se hvorledes det er med den lovpriste frihet, f.eks. blandt vaare arbeidere. Ogsaa her gjelder prinsippet om den dyktigstes rett til fremgang. Ja, gjør det egentlig det i vaart samfund idag. Jeg benekter ikke at der er mange arbeidere som kan arbeide sig fremover til bedre kaar, men er ikke det bare undtagelsene? De ledende stillinger besettes ikke alltid med de dyktigste, men ofte med mindreverdige individer, enten på grunn av bekjendtskaper eller rikdom, eller med folk som på grunn av sin, ofte umoralske, hensynsløshet forstaar å tvinge sig frem.

Den stigende industrialisering har jaget menneskene bort fra haandverket og over i maskinenes tjeneste. Det er ingen overdrivelse å si at arbeiderklassen idag er slaver av maskinene, som igjen lystrer kapitalens ordre. Arbeideren faar ikke selv direkte del i utbyttet av sitt arbeide. Har

faar en bestemt lønn som reguleres efter maksimaltariffer, og naar maskinene forbedres og gjør ham overflødig settes han paa gaten. Mange vil innvende, men arbeiderne har det da bra. De har da en god lønn og lever, eller har ihvertfall anledning til aa leve like bra som arbeidsgiverne levet i det forrige aarhundre. Det vil jeg heller ikke benekte, men det er ikke det vesentlige. Arbeiderne føler sig idag som en klasse, ja, som en underklasse. Dette at det frie initiativ ogsaa gjelder for arbeideren er ikke riktig. Vi ser det best ved at der med arbeiderne treffes kollektive prisavtaler. Der er maksimalgrense for hvad arbeiderne kan tjene. Den flittigste og dyktigste arbeider tjener ikke mer enn den uduelige. Enkelte vil kanskje innvende at den dyktige arbeider tjener mer ved akkordarbeide. Det er ogsaa riktig, men kun til en viss grad, for akkordlønnen kan ikke overstige timelønnen med mer enn en viss prosent. Arbeiderne føler sig som underklasse. De har dette mindreverdighetsstempel i vaart samfund. Det er riktignok saa at de marxistiske partier bevisst søker aa fremelske og utdype denne klassefølelse. Men det undskylder paa ingen maate det som jeg allerede har sagt. Arbeidernefrihet er noksaa illusorisk.

Ja, men vi har jo vaar frie forfatning, vaart frie folkestyre med almindelig stemmerett hvor alle kan si sin mening. Ja, kan de egentlig det? Det er partipolitiske klikker som bestemmer hvad vi skal mene og hvordan vi skal stemme, partipolitiske klikker, som desverre altfor ofte hevder prinsippet om den sterkestes rett, og som har tilrevet sig makten til aa bestemme hvad folk skal mene og tenke, utelukkende fordi de var hensynsløse nok til aa tvinge sig frem paa de andres bekostning. Det er altsaa vaart frie folkestyre idag. Det er nærmest en karrikatur av hvad det skulde være. Ja, det er i virkeligheten slik at det hindrer de dyktigste og beste individer i samfundet i aa faa øve nogen innflydelse paa rikets styre.

Vi ser altsaa at vaart samfund idag hevder en ganske særegen avart av friheten, friheten for den hensynsløse til aa ta sig frem paa de andres bekostning, friheten for kapitalen til aa benyttes mot de andre samfundsborgere, altsaa mot samfundets interesser. Frihet uten ansvar er det som

i høisetet.

Men aandsfrihet har vi da vel, frihet til aa tenke, tale og skrive som vi vil. Ser vi nøiere efter saa er det ikke saa rart bevendt med den heller. Et fritt aandsliv forutsetter at der er uhindret adgang til aa faa del i andre menneskers tanker og meninger, og paa den annen side uhindret adgang til selv aa meddele sig til andre. Og tilsynelatende har vi jo denne adgang i Norge. Men det er bare tilsynelatende. Vi maa ikke glemme den vel-
dige makt som pressen har. Og pressen den har et bestemt livssyn, enten det nu er liberal-kapitalistisk som Aftenpostens, eller marxistisk som arbeider-pressens, saa er det i hvertfall et livssyn som denne presse paatvinger sine lesere. Kun artikler som passer inn i det specielle livssyn og den særlige opfatning som avisen representerer trykkes. Gis der en sjelden gang spalte-
rum for motsatte anskuelser, saa forsynes disse alltid med en passende hale, som er egnet til aa nøytralisere den eventuelt skadelige virkning som denne utenforstaaendes opfatning kan ha.

Og det er ikke bedre med vaar litteratur heller. Den er jo avhengig av en god presse, og maa saaledes ogsaa helst passe inn i det livssyn som representeres av den store presse.

Og det er det eiendommelige, at trots de store motsetninger som er mellem den liberal-kapitalistiske og den marxistiske presse, saa er de dog begge skjönt enige om aa forfekte det materialistiske livssyn som det eneste saliggjørende. Materialismen er det de bygger paa, baade de borgerlige og de revolusjonære marxister og det er ogsaa nettop derfor de bekjemper hverandre. De kan ikke bli enige om fordelingen av de materielle goder; og her finner vi den vesentligste aarsak til klassekampen. Det er det materialistiske livssyn som har trengt sig inn overalt. Det er det livssyn som saavel marxismen som kapitalismen bygger paa. Det er den egoistiske materialistiske aand eller mangel paa aand, som stadig gir næring til klassekampen. Og naar vaart liberal-kapitalistiske samfund idag ikke vil sette en endelig stopper for denne økonomiske kamp i vaart samfund, saa er det nettop fordi vaart samfund idag fremdeles beskytter den hensynsløse og sterkestes rett.

De såkalte borgerliges kamp mot arbeiderklassen blir diktert av deres uvilje til selv å bringe ofre. Den er diktert av deres materialistiske livsanskuelse og deres hensynsløse egoistiske begjær. Derfor har vi i vårt samfund idag frihet til å slåss, frihet til klassekamp og undertrykkelse.

Åndsfriheten er også sterkt preget av det materialistiske livssyn. Derfor er det særlig den literatur som hylder materialismen som støttes, og når det gjelder trykkefrihet, i denne retning, så er man ikke smålige i Norge. Der går man langt ut over grensene av det som kan sies å være moralsk. Således ser vi at direkte pornografiske artikler spredes i svære oplag i ly av et arbeide for begrensning av barnetallet. Det er også karakteristisk at de borgerlige aviser i høie toner roser den literatur som fremhever det materialistiske livssyn, literatur som handler om ynkelige, usle individer som går omkring og handler i overensstemmelse med Freuds lover, materialister uten idealer, uten tro og håp.

Man kan si at det står jo enhver fritt for å lese hvad man vil, og mene hvad man vil, men det er ikke riktig. Pressen påtvinger en den mening. at denslags åndelig makkverk er godt og "artistisk flott". Det er karakteristisk for hvorledes sunde menneskers syn helt kan fordreies at jeg hørte en skikkelig eldre dame uttale efterat hun hadde sett et, med et mildt uttrykk, uanstendig teaterstykke:

"Ja, det var jo litt vovet, men det gjorde ingenting, for det blev så godt spillet". Akkurat som om det umoralske og usunde pludselig skulde bli godt, fordi om det var artistisk flott fremført. Dette forvrengete syn er det altså som er blitt tvunget inn på oss. Og så vil man allikevel påstå at vi har åndsfrihet.

Likheten, det annet slagord fra den franske revolusjon. Også den har fått en spesiell betydning som er karakteristisk for vårt samfund idag. Likhet for loven pleier man så smukt å uttrykke det. Ja, selv det kan vel ikke egentlig sies å være helt riktig. Det er et gammelt ord

som sier: de små forbrydere straffer man, men de store tar man hatten av for. Til siste kategori henregner jeg en flerhet av våre politikere idag. Forøvrig tror jeg dette gamle sannhetsord kan passe svært godt på noen hver i vårt samfund idag. På den annen side finner vi rent hektiske forsøk på likhetsstreben som f.eks. i det at alle skal ha den samme skoleundervisning. Likegyldig hvilke evner de har og om de er spesielt begavet i en eller annen retning, praktisk eller åndelig, så skal de tvinges inn i enhetsskolen. En slik enhetsskole må selvsagt bygge på middelmaßdigheten, ellers kan ikke de mindre begavede følge med. Men dette fører uvegerlig til at de evnerike hemmes i sin utvikling. Her ser vi altså hvad en slik likhetsskjemativering fører til. Det blir til likhet i lavmål og systematisk undertrykkelse av de evnerikes muligheter. Bortsett fra denne tilsynelatende likhet for loven, og skolens forsøk på likhetsskjemativering er likheten forøvrig er likheten forøvrig begrenset og helt behersket av frihetsideene. Det vil, som vi har sett i praksis, si den hensynsløses frihet som er likhetens verste fiende.

Broderskapet ser vi overhodet ikke noget til i vårt samfund. Det har man systematisk undertrykket. Det passer jo heller ikke så godt i den borgerlige materialistiske politikk. Broderskapet trives bare i det stille, i enkelte kretser, og der må det finne sig i å bli trampet på og hundset av frihetens apostler. Nestekjærighet er ikke særlig moderne. Den trives helst i den form at de individer som i krefternes frie spill har tilkjempet sig en plass i solen for å gjøre sig bemerket eller av samvittighetsnag eller kanskje endog av virkelig medlidenhet, skjenker bort større eller mindre summer til veldedige formål.

Kan det forundre nogen at det under slike forhold gjærer i den undertrykte arbeiderklasse. Kan det forundre nogen at det nettop er likheten, som friheten har trampet under føtter, som er denne arbeider-

- 8 -

masses første krav. Og det er i virkeligheten karakteristisk at mens der i den borgerlige leir skrikes op om frihetens betydning, så kreves der fra de revolusjonære partier likhet for enhver pris, begge deler ut fra egeninteresse, ut fra materialistiske grunnsyn. Jeg ser bort fra at dette krav om likhet kun skal gjelde for arbeiderklassen når den har fått makten, i hvertfall til å begynne med. Meningen er jo at der skal bli likhet for alle, når all opposisjon er slått ned og revolusjonens sår er lege. Denne likhet for alle skal efter Marx skje ved at alle innordnes som et ledd i den økonomiske produksjon. Hvert enkelt individ skal bli en del av den kollektive masse.

Et beregningsbyrå skal planlegge produksjonen således at der produseres tilstrekkelig til alle individer, og dette beregningsbyrå plasserer også kollektivmennesket på den plass i produksjonsapparatet hvor der er behov for arbeidskraft. Man ser helt bort fra at et slikt system fullstendig berøver mennesket all frihet. Det blir bare en upersonlig brikke som flyttes efter produksjonsapparatets behov. Likhet opnår man riktignok på denne måte, men det er en særegen form for likhet. Alle er nemlig like ufrie. Hvad som imidlertid er verre er det, at mennesket i og med tapet av sin frihet også mister ansvaret og vi ser derfor også at en av de ting som man i Russland idag kjemper mest mot, det er ansvarsløsheten. Som Stalin uttalte: "Arbeiderne sier at de gjerne skulde forsøke arbeidets produktivitet og forbedre produktenes kvalitet. Men det lar sig ikke gjøre når ingen har ansvaret for noget bestemt arbeide. Mange kammerater tror at mangelen på personlig ansvar kan overvinnes ved besvergelses og høitflyvende talemåter. Jeg kjenner adskillige industriledere som i sin kamp mot mangelen på personlig ansvar begrenser sig til å optre med besvergelse på forskjellige møter. Mangelen på personlig ansvar vil ikke forsvinne av

9.

sig selv, men kan bare overvinnes ved våre egne anstrengelser."

Jeg tror lederne i Sovjet-Russland vil komme til å anstrenge sig forgjeves. Det personlige ansvar kommer først tilbake når mennesket får sin individuelle frihet igjen. Man gjør ikke mennesker ansvarsfulle ved å undertrykke dem. Trots de avskrekkende resultater som vi ser av det marxistiske system i Russland, turer våre revolusjonspolitikere frem på samme linje. Og det er også karakteristisk hvorledes de går frem overfor arbeiderne med tvang og terror. Fagforeningene, som til å begynne med var organisasjoner som søkte å fremme arbeidernes berettigede krav i samfundet er nu helt i revolusjonspolitikernes vold. For å fremme politiske formål kastes arbeideren ut i ofte meningsløse streiker som fører til nød og elendighet i mange arbeiderhjem.

Vi må heller ikke glemme, at der er en mengde arbeidere som ikke er enige i alle ledernes aksjoner, men som blir tvunget til å være med. Arbeiderne tvinges også inn i fagforeningene, selvom de er uenige i den politikk som disse nu fører. Fagforeningene er faktisk blitt en institusjon som staten står maktesløs overfor. På den annen side monopoliserer fagforeningene arbeidet og nekter arbeidsvillige å arbeide. Det er faktisk kommet så langt at man ikke lenger kan snakke om arbeidsfrihet i vårt land. Frihet til å ta arbeide og til å gi arbeide eksisterer ikke lenger. Det er faktisk kommet så langt at arbeidsgiverforeningen betrakter uorganiserte arbeidere som en ulempe.

De arbeidsløse må engang lære å forstå at fagforeningene ikke skaffer dem arbeide. Alt tilgjengelig arbeide har de tatt monopol på for sig selv, og disse fagforeninger er igjen blitt et villig redskap i hendene på revolusjonspolitikere som vil søke å omdanne vårt samfund efter marxistiske prinsipper.

Vi må engang lære å forstå at den marxistiske sosialisme er frihetens værste motstander, at den vil trekke mennesket ned på et materialistisk produksjonsnivå. Den forneker ånden i mennesket, ja, den forneker

det som egentlig er selve mennesket. Tilsynelatende vil også marxismen gi mennesket større frihet, men det er en egen form for frihet. Alt det som binder menneskene sammen, alt det som gir mennesket personlig verd, det skal fjernes, forat mennesket skal bli helt fritt. Disse bånd som etter marxistenes mening hemmer menneskets frie utfoldelse er særlig religionen, ekteskapet, familjelivet og hjemmet. Disse bånd må derfor skjæres over. Vi ser hvorledes disse bestrebelser på menneskets "frigjørelse", er i full virksomhet i vårt samfund idag. Det gjelder særlig å få fjernet respekten for ekteskapet og moralen. Det er ikke vanskelig å se hvor den slags frihet fører hen, ja, hvor den allerede har ført hen. Den fører til tøilesløshet og ansvarsløshet. Vi merker denne innflydelse på så mange ting i vårt samfund idag.

Broderskapet hører vi ikke noget til i den marxistiske leir heller. I forholdet til sin neste kommer nemlig et menneskes personlige verd frem, og det må ikke skje. Det fører til stagnasjon i den sosiale ka som da lett ender i "voldedighetens sump". Derfor prekes der ikke kjærlig i den kommunistiske agitasjon. Der prekes hat. Den knyttede hånd viser os hatet. Alt det onde i mennesket gjølder det om å vekke tillive, slik at massen kan være rede til å slå løs, når revolusjonens time kommer.

Sammenfatter vi disse betraktninger over det gamle slagord: Frihetlikhet, broderskap, så ser vi at det gamle borgerlige samfund best karakteriseres ved at det hylder friheten, riktignok en særegen art av frihet, nemlig friheten til å ta sig selv tilrette på de andre samfundsborgeres bekostning, men det er dog allikevel frihetsideen som er det mest fremtredende. Likheden kommer sørgelig tilkort.

I det forjettede kommunistiske samfund er det likheten som er den viktigste, riktignok en særegen avart av likhet, alle skal nemlig være ufrie. Friheten går, som vi har sett i praksis, fullstendig tapt. Karakteristisk for begge disse motsatte retninger er det imidlertid, at broderskapet helt er glemt. Men hvordan skulde også broderskapstanken kunne holde sig

evonde i en materialistisk verden?

Og dog er det broderskapet som er det største av de tre slagord. Frihet og likhet uten broderskap blir ikke menneskeverdig. Ja, broderskapet er i virkeligheten en betingelse for at det kan bli frihet og likhet mellom menneskene. Den frihet som er uforenelig med broderskapet blir, som vi har sett, bare en avart av friheten. Likheten er en selvfølgelig ting for den som hylder broderskapet, ikke utvortes likhetsskjematisk men likeverdighet som menneske. Årsakene til at begrepene frihet og likhet blir så misbrukt ligger nettopp deri, at det tredje slagord, broderskapet, det hadde man glemt.

Men et slikt broderskap lar sig ikke forene med materialismens tankegang hverken i dens liberal-kapitalistiske eller dens marxistiske utformning, som begge bygger på egeninteressen. Egeninteressen er broderskapets verste fiende. Derfor må vi erklære en uforsonlig kamp mot egeninteressen i oss selv, i vår krets og i hele folket. Egeninteressen må overalt vike for det felles beste. Fellesnytt og ikke egennytt skal være det merke det norske folk må samles om.

Der er sikkert mange mennesker i vårt land som lar sine handlinger lede ut fra dette syn, men det er ikke nok. Vi må alle gå inn for denne tanke. Og alle de som har lært og som vet at når man lever sitt liv for de andre og i sine handlinger lar sig lede av hensynet til sine medmennesker, først da blir man helt ut et uavhengig fritt menneske, først da lever man et menneskeverdig liv, alle disse mennesker burde se det som sin første plikt å tre frem og forkynne dette den nye tids evangelium i vårt folk. De burde være de første til å gå med oss inn i N.S.'s rekke, og hjelpe oss til å få gjort disse tanker levende i vårt folk, så vi engang kommer så langt at også vårt samfund styres etter en slik linje.

Det er denne broderskapets ånd som ligger til grunn for Nasjonal Samlings retningslinjer. Det er ut fra den vårt program er bygget op. Det er med denne broderskapstanke som bakgrunn våre programposter må sees. Og

høieste frihet opnår mennesket i et samfund hvor egeninteressen ikke har en spesiell beskyttelse. Vi hevder individets rett til fri selvutfoldelse, men ikke dets rett til selvisk utfoldelse. De store materielle og åndelige muligheter i det norske folk kan ikke komme til utfoldelse hvis ikke menneskene sikres sin frie utvikling.

Men på den annen side forlanger det sanne broderskap samarbeide og solidaritet. Enhver må ikke arbeide i sin snevre gate, alle må arbeide sammen om det store mål å gjenreise det norske folk åndelig og materielt. Men den første betingelse for samarbeide det er klassekampens ophør. Man skaper ikke gode og trygge forhold i et land med en stadig økonomisk krig. Vi vil ikke som venstre bygge bro mellom de to materialistiske partier, høire og arbeiderpartiet. Vi vil slåss uforsonlig mot all materialisme og egeninteresse. Derfor er alle klassepartier våre fiender. Klassekamp er uforenlig med broderskapets ånd. Vi vil bort fra klasesamfundet og inn i menneskesamfundet, det solidariske samfund, som bygger på samarbeide mellom menneskene. Enhver må yde det mest mulige og det best mulige til det felles beste, og enhver må finne den plass i samfundet hvor hans evner best kan utnyttes til hele folkets gagn. Alle de rike evner og muligheter i folket må nyttiggjøres, men det gjør man ikke hverken ved å foretrekke de økonomisk best bemidlede eller de frekkeste i ledende stillinger. Det gjør man heller ikke ved likhets-skjematisering. Alle må få anledning uten hensyntagen til herkomst og ytre forhold å utvikle sine evner i den retning hvor han har sin spesielle begavelse. Derfor må undervisningen omlegges. Vi må få en samlet skoleplan med spesialisering etter den enkelte elevs anlegg, evner og fremtidsplaner og etter samfundets behov.

Vårt samfund er som en stor organisme. Skal det trives og blomstre så må hver enkelt del i samfundet ha trygge og gode kår. Ethvert arbeide

13.

som utrettes i samfundet er like verdifult og like viktig for samfundets trivsel, når arbeidet gjøres i kjærlighet til det norske folk og ikke er ledet ut fra egoisme og selviske formål. Mange vil kanskje si at dette er et skjønt drømmesamfund, som ikke lar sig realisere, men det er ikke tilfelle. Det helt ideelle samfund ligger vel engang langt inn i fremtiden, men det forhindrer ikke at vi kan gjøre vårt for å skape så gode forhold som mulig og vi må ikke glemme, at et menneske vokser med de krav som stilles til det. Mennesket vokser når det får ansvar. Derfor er det vi først og fremst vil få gjennomført ansvarligheten i det norske folk, både i privatlivet og i statsstyret. Det er uansvarligheten som preger vårt samfund idag.

Våre regjeringer kan ikke ta ansvaret for sine handlinger selv om de kunde tenes å ville ta det. De er helt avhengige av tilfeldige flertall i Stortinget, når det gjelder hver eneste avgjørelse av betydning for det norske folk.

Vår styreform er den herligste grobund for uansvarlighet og korrupsjon. Hvordan kan man under slike forhold vente at tilstanden skal bli bedre. Det er karakteristisk for den materialistiske ånd i vårt samfund idag at våre politiske partier overbyr hverandre med kriseprogrammer, men de glemmer alle det vesentlige, at det er en åndelig reising vårt folk trenger.

Vi vil bygge på de etiske og moralske verdier som er dypt grunnfestet i det norske folk. Måtte det om ikke så lenge gå op for folket at det er det Nasjonal Samling vil, trots alle bakvaskelser og den gemene løgnpropaganda.

Vi vil samle alle de byggende krefter i vårt land og gjenreise landet på nasjonal og sosial grunn, ikke ved å feire 17 mai med begeistrede hurrarop men ved vår kjærlighet til det norske folk. Vi er et rike, vi skal bli et folk! Det er kongstanken i Nasjonal Samling, et enig folk hvor alle samles til samarbeide i pliktfølelse og troskap hver på sin plass. Bli med oss i den kamp for vårt hellige mål. Glem din egeninteressesse og slutt dig til dem som

14.

kjemper for det norske folks frihet, for det norske folks fremtid.
Tro ikke at vår bevegelse kan stanses. Buðstikken går over det hele
land, og bauner tendes. De lyser ut over landet og melder at nu samles
Norge.

Under Olavskorsets merke fylkes det Nye Norges menn og kvinner.
Måtte Gud bevare det norske folk!

«Coo